

Rolnummer 6450
Arrest nr. 113/2017 van 12 oktober 2017

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen betreffende artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013 « tot hervorming van de gerechtelijke arrondissementen en tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met het oog op een grotere mobiliteit van de leden van de rechterlijke orde » en de artikelen 100/1 en 100/2 van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de artikelen 33 en 34 van de voormelde wet van 1 december 2013, gesteld door de Raad van State.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters J. Spreutels en E. De Groot, en de rechters L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, F. Daoût, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter J. Spreutels,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vragen en rechtspleging*

Bij arrest nr. 234.931 van 3 juni 2016 in zake *Andrée Loozen* tegen de Belgische Staat, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 14 juni 2016, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« 1. Schendt artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013 tot hervorming van de gerechtelijke arrondissementen en tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met het oog op een grotere mobiliteit van de leden van de rechterlijke orde de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 152 ervan, doordat het ertoe leidt dat een rechter (de verzoekster) die in de vroegere arbeidsrechtbank van Verviers-Eupen was benoemd, zonder haar toestemming en zonder zich kandidaat te hebben gesteld, in subsidiaire orde in de nieuwe rechtbank van koophandel te Eupen en in de rechtbank van eerste aanleg te Eupen werd benoemd, terwijl alle andere magistraten die met toepassing van het eerste en tweede lid van het voormelde artikel 147 van de wet van 1 december 2013, functioneel gezien, in dezelfde rechtbanken werden benoemd, aldus dezelfde materies kunnen blijven behandelen, hetgeen voor de arbeidsrechters in het bijzonder betekent dat zij in de arbeidsrechtbank van het rechtsgebied van het arbeidshof zijn benoemd en aldus uitsluitend arbeidsrechter blijven ?

2. Schenden artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013 tot hervorming van de gerechtelijke arrondissementen en tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met het oog op een grotere mobiliteit van de leden van de rechterlijke orde alsmede de artikelen 100/1 en 100/2 van het Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat zij een rechter in het gerechtelijk arrondissement Eupen een functionele mobiliteit opleggen, d.w.z. een benoeming in subsidiaire orde in de andere rechtbanken van het gerechtelijk arrondissement opdringen, zonder dat deze daarmee akkoord gaat, hoewel alle andere gevallen van functionele mobiliteit die door de wetgever zijn georganiseerd, de instemming van de desbetreffende magistraat vereisen (zie artikel 65 van het Gerechtelijk Wetboek voor de vrederechter die als politierechter zitting neemt en omgekeerd, de artikelen 98 en 99ter van het Gerechtelijk Wetboek (en in het bijzonder artikel 98, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek) voor de rechter in handelszaken die in de rechtbank van eerste aanleg of in de arbeidsrechtbank zitting neemt, de arbeidsrechter die in de rechtbank van koophandel of in de rechtbank van eerste aanleg zitting neemt, of de rechter die in de rechtbank van eerste aanleg zitting neemt, maar in de arbeidsrechtbank of in de rechtbank van koophandel zitting moet nemen) ?

3. Schenden het nieuwe artikel 100/1 van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 1 december 2013 tot hervorming van de gerechtelijke arrondissementen en tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met het oog op een grotere mobiliteit van de leden van de rechterlijke orde, en artikel 147, inzonderheid het derde lid, van die wet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 151 van de Grondwet, doordat de verzoekster, zonder zich vooraf kandidaat te hebben gesteld en zonder dat de Hoge Raad voor de Justitie zijn grondwettelijke rol kon vervullen, in een post kan worden benoemd, waarbij alle andere rechters die van functie veranderen, zich hiervoor kandidaat hebben moeten stellen en de met toepassing van de Grondwet ten uitvoer gelegde procedure hebben moeten volgen ? ».

Aangezien de verwijzingsbeslissing in het Duits is gesteld, heeft het Hof bij beschikking van 29 juni 2016 overeenkomstig artikel 63, § 2, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof beslist dat het onderzoek van de zaak in het Frans wordt gevoerd.

Memories en memories van antwoord zijn ingediend door :

- Andrée Loozen, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. D. Barth, advocaat bij de balie te Eupen;

- de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. M. Belmessieri, advocaat bij de balie te Brussel.

Bij beschikking van 7 juni 2017 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers T. Giet en R. Leysen te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 21 juni 2017 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 21 juni 2017 in beraad genomen.

De bepalingen van de voormelde bijzondere wet van 6 januari 1989 met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeskil

De verzoekende partij voor de verwijzende rechter vordert in hoofdorde de vernietiging van het koninklijk besluit van 25 maart 2014 waarbij zij in subsidiaire orde is benoemd tot rechter in de Rechtbank van eerste aanleg te Eupen en tot rechter in de Rechtbank van Koophandel te Eupen en, in ondergeschikte orde, de vernietiging van dat volledige koninklijk besluit in zoverre zij in hoofdorde is benoemd tot rechter in de Arbeidsrechtbank te Eupen. Het bestreden besluit is genomen met toepassing van artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013, in werking getreden op 1 april 2014, dat bepaalt dat de magistraten die zijn benoemd in de Arbeidsrechtbank Eupen-Verviers en voldoen aan de voorwaarden inzake de kennis van de Duitse taal, worden benoemd in de Arbeidsrechtbank te Eupen en, in subsidiaire orde, in de Rechtbank van eerste aanleg te Eupen en in de Rechtbank van Koophandel te Eupen.

Andrée Loozen, die rechter was in de Arbeidsrechtbank Eupen-Verviers, bekritiseert niet haar benoeming in de nieuwe Arbeidsrechtbank te Eupen. In verband met haar benoeming in subsidiaire orde in de Rechtbank van eerste aanleg te Eupen en in de Rechtbank van Koophandel te Eupen onderstreept zij daarentegen dat, zoals de afdeling wetgeving van de Raad van State in haar advies met betrekking tot de wet van 1 december 2013 heeft bekritiseerd, zij is benoemd tot rechter in twee andere rechtbanken, zonder haar instemming, zonder kandidaatstelling en zonder dat de benoemingsprocedure en het optreden van de Hoge Raad voor de Justitie, overeenkomstig artikel 151 van de Grondwet, is nageleefd. De verzoekende partij is van mening dat die dubbele benoeming in subsidiaire orde artikel 152 van de Grondwet schendt en dat de lering uit het arrest nr. 130/2000 van 6 december 2000 te dezen niet kan worden uitgebreid.

De verwijzende rechter stelt vast dat het derde lid van artikel 147 van de wet van 1 december 2013, in tegenstelling tot het eerste lid, dat een benoeming « van rechtswege » in dezelfde rechtbank van het nieuwe uitgebreide arrondissement regelt, binnen een territoriaal ongewijzigd gerechtelijk arrondissement erin voorziet dat de magistraat die blijkt heeft gegeven van de kennis van het Duits en benoemd is in een bepaald rechtscollege, tevens in subsidiaire orde door een nieuw benoemingsbesluit wordt benoemd in de twee andere rechtscolleges van het arrondissement Eupen, zijnde in nieuwe ambten in andere rechtbanken. De verwijzende

rechter stelt vast dat uit de lezing van het arrest nr. 138/2015 van 15 oktober 2015 niet kan worden opgemaakt of het Grondwettelijk Hof rekening heeft gehouden met de bijzondere situatie van de magistraten die worden beoogd in artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013, dan wel of het zich in het algemeen heeft uitgesproken ten aanzien van de magistraten van de andere arrondissementen. De verwijzende rechter beslist derhalve aan het Hof, zoals de verzoekende partij verzocht, de drie hiervoor weergegeven prejudiciële vragen te stellen.

III. *In rechte*

- A -

A.1. De Ministerraad herinnert eraan dat de verzoekende partij voor de verwijzende rechter op grond van de overgangsbepaling vervat in artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013 in hoofdorde is benoemd tot rechter in de Arbeidsrechtbank te Eupen en in subsidiaire orde tot rechter in de Rechtbank van Koophandel en in de Rechtbank van eerste aanleg te Eupen. Voor de rechters die nog niet waren benoemd in een rechtbank van Eupen vóór de aanneming van de wet van 1 december 2013 is artikel 100/1 van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing.

A.2.1. Ten aanzien van de eerste prejudiciële vraag herinnert de Ministerraad eraan dat het beginsel van de onafzetbaarheid van de rechter, verankerd in artikel 152, derde lid, van de Grondwet, ertoe strekt de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht te verzekeren door elke invloed van een andere macht van de Staat te voorkomen. Zowel het Grondwettelijk Hof als de Raad van State aanvaardden evenwel dat hervormingen van de rechterlijke orde dat beginsel niet aantasten wanneer zij inhouden dat de rechter nieuwe bevoegdheden krijgt toegewezen, wanneer de grootte van zijn arrondissement wordt gewijzigd of wanneer hij in andere rechtbanken zitting moet hebben.

Artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013 kan artikel 152 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, niet schenden aangezien het niet ertoe leidt een rechter zonder zijn instemming « over te plaatsen ». Er bestaat dus geen enkel onverantwoord verschil in behandeling tussen de Eupense rechters en de andere rechters, zodat de prejudiciële vraag ontkennend dient te worden beantwoord.

A.2.2. Ten eerste heeft de verzoekende partij voor de verwijzende rechter geen enkele invloed vanwege de uitvoerende macht ondergaan met het oog op haar benoeming in hoofdorde en haar benoeming in subsidiaire orde, die maatregelen tot loutere uitvoering van de bij de wet van 1 december 2013 geregelde gerechtelijke hervorming zijn. Die maatregel is geenszins een verdoken sanctie voor de betrokken magistraten, daar de Koning te dezen over geen enkele bewegingsruimte beschikt. De wetgevende macht heeft evenmin druk uitgeoefend op de rechters van Eupen, daar de maatregel uitsluitend ertoe strekt de interne mobiliteit binnen die drie rechtbanken van het arrondissement Eupen te verzekeren, teneinde een goede rechtsbedeling te waarborgen.

Het Grondwettelijk Hof heeft reeds geoordeeld dat de uitbreiding van het territoriale rechtsgebied of de interne reorganisatie van de vredegerechten geen overplaatsing inhielden in de zin van artikel 152, derde lid, van de Grondwet, hetgeen kan worden overgenomen met betrekking tot de eventuele wijziging van de materiële bevoegdheid van een rechter.

A.2.3. Ten tweede vertoont het gerechtelijk arrondissement Eupen verschillende bijzonderheden, zowel door de beperkte geografische omvang als de specifieke structuur ervan, met slechts één aangewezen voorzitter voor zowel de rechtbank van eerste aanleg als de arbeidsrechtbank en de rechtbank van koophandel. Er wordt aan herinnerd dat de rechtbanken van Eupen, op uitdrukkelijk verzoek van de magistraten van Eupen, sinds de inwerkingtreding van de wet van 1 december 2013 een volwaardig gerechtelijk arrondissement van het rechtsgebied van het Hof van Beroep van Luik vormen.

Teneinde, voor de noodwendigheden van de dienst, de mobiliteit van de rechters tussen de drie rechtbanken van dat kleine gerechtelijk arrondissement tot stand te brengen, is voor het arrondissement Eupen een specifiek mechanisme voor de benoeming in hoofdorde en de benoeming in subsidiaire orde ingevoerd, dat rechtstreeks is geïnspireerd op het benoemingsmechanisme waarin artikel 100 van het Gerechtelijk Wetboek voorziet en dat

van toepassing is op de rechters van de andere gerechtelijke arrondissementen. Het is immers onmogelijk een benoeming in hoofdorde en in subsidiaire orde in een rechtbank « van dezelfde aard » door te voeren, aangezien in dat specifieke arrondissement slechts één rechtbank van eerste aanleg, één rechtbank van koophandel en één arbeidsrechtbank, zonder afdelingen, bestaat.

Die maatregel van interne en specifieke organisatie van een zeer klein gerechtelijk arrondissement waarborgt overigens de goede werking van het gerecht binnen dat arrondissement, waarin het aantal magistraten zeer beperkt is, temeer daar er in het algemeen een tekort aan magistraten is die de Duitse taal beheersen. Indien de wetgever de benoeming in subsidiaire orde had uitgebreid tot magistraten van het Hof van Beroep te Luik, dan zou niets hebben gegarandeerd dat een rechter voldoet aan de voorwaarde inzake de kennis van de Duitse taal waardoor hij zitting kan hebben in de rechtbanken van Eupen.

A.2.4. Ten derde zal de Eupense rechter die in subsidiaire orde is benoemd in een andere rechtbank dan die van zijn benoeming in hoofdorde slechts daadwerkelijk daarin zitting hebben wanneer hij het voorwerp zal hebben uitgemaakt van een « aanwijzing » door de korpschef, waarbij artikel 100, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek, dat *mutatis mutandis* van toepassing is op de rechters van het gerechtelijk arrondissement Eupen, erin voorziet dat de korpschef een magistraat mag aanwijzen buiten het rechtscollege van zijn benoeming in hoofdorde indien de noodwendigheden van de dienst dat verantwoorden. Te dezen maakt de verzoekende partij voor de verwijzende rechter enkel deel uit van de personeelsformatie van de Arbeidsrechtbank te Eupen waarin zij in hoofdorde is benoemd en haar affectatie in een andere rechtbank zal slechts voorlopig kunnen zijn, afhankelijk van de concrete beoordeling van de noodwendigheden van de dienst door de korpschef. De afdeling wetgeving van de Raad van State heeft met dat element rekening gehouden om te oordelen dat de overwogen mobiliteitsmaatregel geen overplaatsing vormde in de zin van artikel 152, derde lid, van de Grondwet.

De wetgever heeft overigens voorzien in verschillende waarborgen om te verzekeren dat die maatregel geen onevenredige gevolgen heeft voor de betrokken rechter, element waarmee het Hof rekening heeft gehouden in zijn arrest nr. 139/2015. Te dezen moet de betrokken magistraat, alvorens zitting te hebben in de rechtbank van zijn benoeming in subsidiaire orde, overeenkomstig artikel 100, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek, worden gehoord vooraleer de korpschef tot zijn eventuele aanwijzing beslist en die aanwijzing moet met redenen worden omkleed en geldt voor een hernieuwbare periode van ten hoogste een jaar.

A.3.1. Ten aanzien van de tweede prejudiciële vraag is de Ministerraad inleidend van mening dat die geen antwoord behoeft in zoverre zij betrekking heeft op de artikelen 100/1 en 100/2 van het Gerechtelijk Wetboek, die te dezen niet van toepassing zijn, daar de bestreden benoeming uitsluitend steunt op artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013.

In elk geval wordt in de prejudiciële vraag verkeerdelijk ervan uitgegaan dat de rechters op wie artikel 100/1 van het Gerechtelijk Wetboek betrekking heeft, niet instemmen met een benoeming in subsidiaire orde, terwijl die instemming wordt uitgedrukt in hun kandidaatstelling. Artikel 100/2 van het Gerechtelijk Wetboek voorziet voor het overige niet in een mechanisme van benoeming in subsidiaire orde.

A.3.2. Voorts is de instemming van de rechters op wie artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013 betrekking heeft, niet vereist voor hun benoeming in subsidiaire orde omdat zij niet zijn « overgeplaatst » in de zin van artikel 152, derde lid, van de Grondwet, zodat de prejudiciële vraag ontkennend dient te worden beantwoord.

De Ministerraad verwijst naar de uiteenzettingen in verband met de eerste prejudiciële vraag en is van mening dat het verschil in behandeling tussen de rechters van Eupen en de rechters van andere arrondissementen verantwoord is door de fundamenteel verschillende situatie van de rechters van het gerechtelijk arrondissement Eupen. Door de kenmerken van het gerechtelijk arrondissement Eupen vermocht de wetgever de mobiliteit slechts tot stand te brengen via het mechanisme van artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013, zonder de voorafgaande instemming van de betrokken magistraat. Mocht in die instemming zijn voorzien, dan zou het onmogelijk of zeer moeilijk zijn geweest een rechter aan te wijzen in een andere rechtbank van het gerechtelijk arrondissement, hetgeen vanzelfsprekend nadelig zou zijn geweest voor de goede organisatie van het gerecht binnen dat arrondissement.

De wisselwerking tussen de drie rechtbanken van Eupen, die tot uiting komt in het bestaan van een enkele korpschef, betekent overigens dat die rechtbanken in grotere mate met elkaar zijn verbonden dan alle rechtbanken « van verschillende aard » binnen de andere gerechtelijke arrondissementen. Het is bijgevolg

normaal dat de voorzitter een rechter kan aanwijzen in een rechtbank van zijn benoeming in subsidiaire orde, zonder dat die rechter daarmee vooraf moet instemmen.

A.4.1. De Ministerraad is van mening dat de derde prejudiciële vraag geen antwoord behoeft in zoverre zij betrekking heeft op artikel 100/1 van het Gerechtelijk Wetboek, dat te dezen niet is toegepast.

A.4.2. Voor het overige is de Ministerraad van mening dat de prejudiciële vraag ontkennend dient te worden beantwoord, daar de situatie van een rechter beoogd in artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013 niet vergelijkbaar is met die van een rechter die van ambt verandert en die na de bekendmaking van een openstaande betrekking zich kandidaat moet stellen en moet deelnemen aan de benoemingsprocedure waarin de Hoge Raad voor de Justitie een rol speelt.

De benoeming, die toegang verleent tot het ambt van rechter, enerzijds, en de mobiliteit, die de interne organisatie van de rechtbanken betreft en die uitsluitend wordt beoogd in artikel 147, derde lid, anderzijds, mogen niet met elkaar worden verward. De in het geding zijnde bepaling regelt een mechanisme aan de hand waarvan de rechters van de vroegere rechtbanken van Eupen, namelijk diegenen die de benoemingsprocedure reeds naar behoren hebben doorlopen, kunnen worden geïntegreerd in de nieuwe structuur van het gerechtelijk arrondissement Eupen, zonder dat dat mechanisme leidt tot nieuwe benoemingen in de zin van artikel 58*bis* van het Gerechtelijk Wetboek.

A.5.1. Andréé Loozen, verzoekende partij voor de verwijzende rechter, onderstreept dat de eerste auditeur, in zijn verslag in het kader van het beroep tot vernietiging voor de verwijzende rechter, had besloten tot de vernietiging van haar benoeming, zonder te wijzen op de vraag van de grondwettigheid van artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013.

A.5.2. Zij herinnert eraan dat, sinds de inwerkingtreding, op 1 april 2014, van de hervorming die ten uitvoer is gelegd door de wet van 1 december 2013, het in artikel 100, § 1, tweede en derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek vervatte beginsel erin bestaat dat de rechters van de rechtbank van eerste aanleg worden benoemd in hun gerechtelijk arrondissement, maar ook daarbuiten zitting kunnen hebben, door in subsidiaire orde te worden benoemd in alle rechtbanken van eerste aanleg van het rechtsgebied van het hof van beroep waartoe zij behoren. Hetzelfde geldt voor, respectievelijk, de rechters in de arbeidsrechtbank en in de rechtbank van koophandel, ingericht volgens het rechtsgebied van het hof van beroep. Voor die rechters heeft de wetgever een systeem van « interne » of geografische mobiliteit ingevoerd, waarbij de rechter steeds zitting zal hebben in de materies waarin hij is gespecialiseerd, mits hij daarmee vooraf instemt. Vanuit een functioneel standpunt is die magistraat dus niet mobiel.

Omgekeerd heeft de wetgever een systeem van « externe » of functionele mobiliteit ingevoerd voor de rechters van Eupen die kandideren voor een rechtbank in hoofdorde en die automatisch in subsidiaire orde worden benoemd voor de twee andere rechtbanken van het arrondissement: hun geografische mobiliteit verandert dus niet, maar zij moeten een heel ander ambt uitoefenen, in materies waarin zij niet zijn gespecialiseerd.

A.5.3. Andréé Loozen onderstreept dat de grond van de bekritiseerde discriminaties niet is gelegen in de artikelen 100, 100/1 en 100/2 van het Gerechtelijk Wetboek, die niet op haar van toepassing zijn, maar uitsluitend in artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013.

A.6.1. Andréé Loozen verzoekt het Hof in hoofdorde te besluiten dat de prejudiciële vragen bevestigend dienen te worden beantwoord.

Allereerst voeren de in het geding zijnde bepalingen een onverantwoord onderscheid in tussen, enerzijds, de rechters die benoemd waren in het gerechtelijk arrondissement Eupen en die er zijn benoemd op grond van de overgangsbepaling van artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013 en, anderzijds, de andere rechters die recent werden benoemd op grond van artikel 147, eerste en tweede lid, van de wet van 1 december 2013.

Ten slotte voeren zij een onverantwoord onderscheid in tussen, enerzijds, de rechters die benoemd waren in de Rechtbank van eerste aanleg te Eupen en die slechts in subsidiaire orde zijn benoemd in de Arbeidsrechtbank te Eupen en in de Rechtbank van Koophandel te Eupen op grond van artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013, maar niet in de Rechtbank van eerste aanleg te Eupen en, anderzijds, de rechters die benoemd waren in de Arbeidsrechtbank en de Rechtbank van Koophandel te Verviers en Eupen en die, op grond van dezelfde bepaling, opnieuw zijn benoemd in hoofdorde in de rechtbank waar zij reeds hun ambt uitoefenden, en

ook in subsidiaire orde zijn benoemd in de Rechtbank van eerste aanleg, en telkens in de Arbeidsrechtbank of in de Rechtbank van Koophandel te Eupen.

A.6.2. André Loozen haalt verschillende passages uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 1 december 2013 aan en stelt vast dat het algemene doel van de wetgever erin bestond een beroep te doen op de magistraten op basis van hun specialisatie. Ten aanzien van de rechters van Eupen daarentegen wordt enkel verwezen naar de « specifieke kenmerken » van de Duitstalige Gemeenschap en naar de noodzaak van een flexibiliteit, zonder dat de wetgever uitlegt wat die specifieke kenmerken zijn, die het behoud van een afzonderlijk gerechtelijk arrondissement, met een specifieke regeling, hebben kunnen verantwoorden. Integendeel, door een rechter ertoe te verplichten materies te behandelen die hij reeds talrijke jaren niet meer heeft beoefend, bereikt de wetgever precies het omgekeerde doel dan hetwelk in het algemeen door de hervorming wordt nagestreefd, namelijk een snelle, doeltreffende en kwalitatieve rechtsbedeling waarborgen.

De met elkaar vergeleken categorieën van magistraten worden dus op verschillende wijze behandeld, zonder enige verantwoording, en dat onderscheid druist in tegen de algemene doelstellingen die met de door de wetgever geregelde hervorming worden nagestreefd, hetgeen de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt.

A.6.3. André Loozen is van mening dat, door haar subsidiaire benoeming, men haar, zonder haar instemming, een mobiliteit oplegt bij rechtscollages met andere materiële bevoegdheidssferen, hetgeen vergelijkbaar is met een overplaatsing in de zin van artikel 152, derde lid, van de Grondwet, zoals de afdeling wetgeving van de Raad van State dat heeft vastgesteld, die de maatregel overigens uitdrukkelijk heeft gekwalificeerd als een vorm van externe mobiliteit.

Bovendien regelt de overgangsbepaling van artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013 een benoeming van rechters zonder dat de Hoge Raad voor de Justitie zijn grondwettelijke rol heeft gespeeld, zoals bepaald in artikel 151 van de Grondwet, met name door de juridische kennis met betrekking tot de rechtbank waarvoor de rechter zich kandidaat heeft gesteld, na te gaan.

A.7. In ondergeschikte orde verzoekt André Loozen het Hof artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013 op een grondwetsconforme manier te interpreteren. Volgens haar kan die bepaling niet zo worden geïnterpreteerd dat zij een benoeming in subsidiaire orde in de rechtbank van koophandel en in de rechtbank van eerste aanleg mogelijk maakt zonder overeenstemmende kandidaatstelling en zonder nieuwe eedaflegging, aangezien de wet niet vermeldt dat de met toepassing van die bepaling benoemde magistraat van rechtswege en zonder nieuwe eedaflegging is benoemd.

Zij herinnert eraan dat de benoeming van de rechters van de Rechtbank van Koophandel en van de Arbeidsrechtbank te Eupen die vóór de hervorming zijn benoemd, in hoofdorde is hernieuwd, hetgeen niet het geval is geweest voor de rechters in de Rechtbank van eerste aanleg te Eupen, waar de benoemingen slechts in subsidiaire orde hebben plaatsgehad. Een en ander kan wellicht worden verklaard door het feit dat de wetgever verkeerdelijk is uitgegaan van het bestaan van een enkele eengemaakte arbeidsrechtbank te Eupen en te Verviers. Echter, nog vóór de oprichting van een Arbeidsrechtbank te Eupen, telde de Arbeidsrechtbank te Verviers slechts drie plaatsen van rechter. Na de oprichting, bij de wet van 23 september 1985, van het gerechtelijk arrondissement Eupen waren er vier rechters in de Arbeidsrechtbank te Verviers en te Eupen, onder wie slechts één - de verzoekende partij voor de verwijzende rechter - die de Duitse taal beheerst en haar ambten dus kon uitoefenen in het gerechtelijk arrondissement Eupen. De Arbeidsrechtbank te Verviers is gefuseerd met de andere arbeidsrechtbanken, terwijl de Arbeidsrechtbank te Eupen onveranderd is gebleven. Teneinde een onverantwoord verschil in behandeling te vermijden tussen de rechters van de Arbeidsrechtbank en de Rechtbank van Koophandel, en de rechters van de Rechtbank van eerste aanleg te Eupen, benoemd vóór de inwerkingtreding van de hervorming van 2013, acht zij het bovendien nodig die bepaling zo te interpreteren dat een nieuwe benoeming in de Arbeidsrechtbank te Eupen onmogelijk is.

Zij geeft aan dat zij zich uitdrukkelijk heeft geïnformeerd bij de vroegere eerste voorzitter van het Arbeidshof te Luik en bij de arbeidsauditeur om te weten of zij kon kiezen tussen de Arbeidsrechtbank te Eupen en de Arbeidsrechtbank te Luik, waar zij wegens haar anciënniteit afdelingsvoorzitster kon worden, en er is haar geantwoord dat zij in Eupen moest blijven. Hetzelfde gold voor de nieuwe hoofdgriffier van de Arbeidsrechtbank te Eupen, van rechtswege benoemd in die hoedanigheid.

A.8. In zijn memorie van antwoord voert de Ministerraad in hoofdorde de onontvankelijkheid van de memorie van André Loozen aan, in zoverre die in het Duits is ingediend, terwijl de onderzoekstaal van de onderhavige zaak het Frans is.

A.9.1. Voor het overige antwoordt de Ministerraad dat het begrip « externe » mobiliteit, dat door de verzoekende partij voor de verwijzende rechter wordt uiteengezet, niet kan worden gevolgd daar het de realiteit te eng weergeeft. De betwiste maatregel valt immers onder een functionele mobiliteit van een rechter wanneer de noodwendigheden van de dienst dat verantwoorden, hetgeen dus niet noodzakelijk een overplaatsing in de zin van artikel 152, derde lid, van de Grondwet impliceert. Er kan evenmin worden beweerd dat in alle gevallen van functionele mobiliteit de voorafgaande instemming van de rechter vereist is op straffe van schending van die grondwetsbepaling.

A.9.2. De Ministerraad antwoordt dat in de parlementaire voorbereiding van de wet van 1 december 2013 de specifieke kenmerken van het gerechtelijk arrondissement Eupen voldoende zijn uiteengezet. Aldus heeft de wetgever op verzoek van de magistraten van Eupen een eigen structuur gegeven aan het arrondissement Eupen. Bovendien zou de integratie van de Arbeidsrechtbank te Eupen in het rechtsgebied van het Arbeidshof te Luik niet voldoende flexibiliteit voor de Duitstaligen hebben gebracht, aangezien die geenszins waarborgde dat een rechter van het rechtsgebied van het Hof van beroep te Luik zitting had kunnen hebben in Eupen, gelet op de taalvereisten en het tekort aan magistraten die de Duitse taal beheersen. De betwiste maatregel vormt integendeel een doeltreffend middel om het tekort aan in Eupen te aan te stellen magistraten op te vangen.

A.9.3. Ten aanzien van de relevantie van de maatregel ten opzichte van de nagestreefde doelstellingen verwacht Andréé Loozen de doelstellingen van de hervorming met de daartoe aangewende middelen wanneer zij beweert dat de hervorming bij de wet van 2013 tot een grotere specialisatie van de magistraten strekte.

Bovendien kan de specialisatie van de magistraten het doel van een beter beheer van justitie alleen helpen bereiken indien die parallel daarmee gepaard gaat met een schaalvergroting van het territoriale rechtsgebied van de rechtscolleges. Omgekeerd zijn er in het kleine gerechtelijk arrondissement Eupen onvoldoende magistraten om een mobiliteit uitsluitend onder gespecialiseerde magistraten in te voeren. De wetgever kon dus niet anders dan een mechanisme van benoemingen in subsidiaire orde regelen, gekoppeld aan een aanwijzing achteraf door de korpschef, teneinde het best mogelijke beheer van justitie voor dat kleine arrondissement te verzekeren. Het is overigens niet omdat een mobiliteit onder gespecialiseerde magistraten niet mogelijk is dat een betrokken magistraat niet op kwalitatieve wijze recht zal spreken.

Gelet op de specifieke kenmerken van het gerechtelijk arrondissement Eupen kan de in het geding zijnde maatregel niet worden beschouwd als een maatregel van « interne » mobiliteit, eigen aan dat arrondissement, en waarvoor de voorafgaande instemming van de magistraat niet is vereist - en niet kan worden geëist. Om diezelfde redenen kan die mobiliteitsmaatregel niet worden vergeleken met de andere mobiliteitsmaatregelen waarin het Gerechtelijk Wetboek voorziet en die in de tweede prejudiciële vraag worden vermeld.

A.9.4. De Ministerraad betwist de door de verzoekende partij voor de verwijzende rechter gesuggereerde interpretatie. De ontstentenis van een voorafgaande instemming van de betrokken magistraat met een benoeming in subsidiaire orde is niet in strijd met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 152 van de Grondwet, zodat het antwoord op de prejudiciële vragen onvoorwaardelijk ontkennend kan zijn.

Volgens de Ministerraad is artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013 een specifieke bepaling ten opzichte van artikel 147, eerste en tweede lid, van dezelfde wet, zodat de ontstentenis van kandidaatstelling en eedaflegging, waarin het eerste en het tweede lid van artikel 147 in het algemeen voorzien, eveneens geldt voor de rechters van Eupen die in het derde lid van datzelfde artikel worden beoogd.

A.9.5. Ten slotte kan de verzoekende partij voor de verwijzende rechter niet voor het eerst in haar memorie het verschil in behandeling tussen, enerzijds, de rechters van de Arbeidsrechtbank en van de Rechtbank van Koophandel te Eupen en, anderzijds, de rechters van de Rechtbank van eerste aanleg te Eupen aanvoeren, in zoverre die laatstgenoemden niet opnieuw zijn benoemd in de Rechtbank van eerste aanleg, maar uitsluitend in subsidiaire orde in de Rechtbank van Koophandel en in de Arbeidsrechtbank te Eupen. Dat verschil in behandeling maakt immers niet het voorwerp uit van de door de Raad van State gestelde prejudiciële vragen en kan dus niet worden onderzocht in het kader van de onderhavige zaak.

In elk geval zijn de rechters van de Rechtbank van eerste aanleg te Eupen eveneens benoemd in subsidiaire orde, zonder hun voorafgaande instemming, in de andere rechtbanken van het arrondissement Eupen, zodat hun situatie niet verschilt van die van de verzoekende partij voor de verwijzende rechter.

A.10.1. Ten aanzien van de eerste prejudiciële vraag antwoordt Andrée Loozen dat de door de Ministerraad aan artikel 100, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek gegeven interpretatie, volgens welke een beslissing tot affectatie vooraf zou moeten worden genomen om de rechter ertoe te verplichten zitting te hebben in de rechtbank van zijn benoeming in subsidiaire orde, in geen geval met zekerheid geldt.

Artikel 100, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek beoogt immers de benoemingen in subsidiaire orde in het licht van het beginsel vervat in artikel 100, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek, zonder dat de artikelen 100/1 en 100/2 daarnaar verwijzen. Niets laat dus toe ervan uit te gaan dat artikel 100, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek *mutatis mutandis* van toepassing is op de situatie van de rechters die in subsidiaire orde in Eupen zijn benoemd. Integendeel, die regeling zou in Eupen praktisch niet toegepast kunnen worden, aangezien de beslissing tot affectatie wordt genomen met het akkoord van de respectieve korpschefs, terwijl, in Eupen, er slechts een enkele voorzitter is, die de beslissing alleen neemt, waardoor de verzoekende partij voor de verwijzende rechter een extra waarborg wordt ontzegd die aan de andere rechters wordt geboden. Volgens Andrée Loozen is het overigens niet van doorslaggevend belang te weten of zij ertoe zal worden gedwongen om zitting te hebben, maar wel vast te stellen dat haar instemming niet vereist is om in subsidiaire orde te worden benoemd in de rechtbank van koophandel en in de rechtbank van eerste aanleg.

A.10.2. Ten aanzien van de voor de maatregel aangevoerde verantwoording antwoordt Andrée Loozen dat de geringe omvang van het gerechtelijk arrondissement Eupen het gevolg is van een keuze van de wetgever. Alle in Eupen benoemde rechters hebben de wettelijke bekwaamheid om zitting te hebben in het Frans, zodat een externe geografische mobiliteit met andere rechtbanken perfect had kunnen worden geregeld. Niets wijst overigens erop dat alle magistraten met de wettelijke bekwaamheid om in het Duits uitspraak te doen, moeten worden benoemd in het gerechtelijk arrondissement Eupen, aangezien sommige in het Franse deel van het land benoemde rechters over die bekwaamheid beschikken. Indien de taal het enige bepalende criterium voor de wetgever was, dan had hij een norm *ad hoc* moeten aannemen waardoor alle Duitstalige magistraten worden benoemd in het gerechtelijk arrondissement Eupen.

Andrée Loozen stelt overigens vast dat, vóór de hervorming, de magistraten van Eupen verbonden waren aan hun rechtbank van eerste aanleg, rechtbank van koophandel en arbeidsrechtbank, en dat die rechtbanken gedurende meer dan 25 jaar hebben gefunctioneerd zonder dat men personeel van buitenaf heeft moeten laten komen. Zij preciseert dat zij alleen artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013 in het geding brengt : indien het Hof zou oordelen dat die overgangsbepaling ongrondwettig is, dan zou dat slechts een beperkte impact hebben op het gerechtelijk arrondissement Eupen, aangezien de verzoekende partij voor de verwijzende rechter de enige rechter is op wie een dergelijke ongrondwettigheidsverklaring betrekking heeft. Hoewel de twee rechters die recent zijn benoemd overeenkomstig de artikelen 100/1 en 100/2 van het Gerechtelijk Wetboek met hun kandidaatstelling hun benoemingen in hoofdorde en in subsidiaire orde hebben aanvaard, is dat evenwel niet het geval voor haar.

A.10.3. Andrée Loozen verwijst naar haar memorie wat de aantasting van de doelstelling van artikel 152 van de Grondwet betreft. Voor het overige antwoordt zij dat de vraag die te dezen wordt gesteld, betrekking heeft op een eventuele schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in voorkomend geval in samenhang gelezen met artikel 152 van de Grondwet. Zelfs indien het Hof zich niet heeft moeten uitspreken over die vraag in het arrest nr. 139/2015, vermeldt dat arrest reeds, in de B.37.1 ervan, verschillende elementen die toelaten te besluiten dat de functionele mobiliteit niet verantwoord is vanuit grondwettelijk oogpunt.

A.11.1. Ten aanzien van de tweede en derde prejudiciële vraag antwoordt Andrée Loozen dat, zelfs indien die vragen betrekking hebben op de artikelen 100/1 en 100/2 van het Gerechtelijk Wetboek, die te dezen niet van toepassing zijn, zij eveneens verwijzen naar artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013, zodat zij, in die mate, dienen te worden beantwoord.

A.11.2. Ten gronde antwoordt zij dat zij niet inziet waarom haar situatie niet vergelijkbaar zou zijn met die van een rechter die van ambt verandert - te dezen is haar ambt veranderd door de mobiliteitsmaatregel - noch hoe het volgen van een benoemingsprocedure iets verandert. Zij is van mening dat zij als enige een wijziging van haar ambt moet ondergaan zonder dat de Hoge Raad voor de Justitie vooraf zijn advies daarover heeft moeten uitbrengen.

- B -

Ten aanzien van het onderwerp van de prejudiciële vragen

B.1. De prejudiciële vragen hebben betrekking op artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013 « tot hervorming van de gerechtelijke arrondissementen en tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met het oog op een grotere mobiliteit van de leden van de rechterlijke orde » (hierna : de wet van 1 december 2013), alsook op de artikelen 100/1 en 100/2 van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de artikelen 33 en 34 van de wet van 1 december 2013.

Artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013 bepaalt :

« Magistraten die benoemd zijn in de rechtbank van eerste aanleg van Eupen, zijn in subsidiaire orde benoemd in de rechtbank van koophandel en de arbeidsrechtbank van Eupen. Magistraten die benoemd zijn in de rechtbank van koophandel of de arbeidsrechtbank van Eupen-Verviers en aan de voorwaarden inzake de kennis van de Duitse taal voldoen, zijn respectievelijk benoemd in de rechtbank van koophandel of de arbeidsrechtbank van Eupen en, in subsidiaire orde, in de rechtbank van eerste aanleg en, naar gelang van het geval, de arbeidsrechtbank of de rechtbank van koophandel ».

De artikelen 100/1 en 100/2 van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de artikelen 33 en 34 van de wet van 1 december 2013, bepalen :

« Art. 100/1. In het gerechtelijk arrondissement Eupen worden de rechters die benoemd zijn in een rechtbank, in subsidiaire orde benoemd in de andere rechtbanken, bedoeld in dit hoofdstuk, van het arrondissement.

Art. 100/2. In het arrondissement Eupen wordt een enkele voorzitter aangewezen voor de rechtbank van eerste aanleg, de arbeidsrechtbank en de rechtbank van koophandel. Hij oefent binnen deze rechtbanken de bevoegdheden uit die de wet toekent aan de voorzitter van de rechtbank ».

B.2. In de drie prejudiciële vragen wordt het Hof verzocht zich uit te spreken over de bestaanbaarheid, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 151 en 152 van de Grondwet, van het mechanisme van mobiliteit door benoeming in subsidiaire orde in het gerechtelijk arrondissement Eupen.

In de eerste prejudiciële vraag wordt het Hof verzocht zich uit te spreken over de bestaanbaarheid, met de artikelen 10 en 11, in samenhang gelezen met artikel 152, van de Grondwet, van artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013, in zoverre die bepaling voorschrijft dat een rechter die in de Arbeidsrechtbanken te Verviers en te Eupen is benoemd, in subsidiaire orde, zonder zijn toestemming en zonder zich kandidaat te hebben gesteld, in de nieuwe Rechtbank van Koophandel te Eupen en in de Rechtbank van eerste aanleg te Eupen wordt benoemd, « terwijl alle andere magistraten die met toepassing van het eerste en tweede lid van het voormelde artikel 147 van de wet van 1 december 2013, functioneel gezien, in dezelfde rechtbanken werden benoemd, aldus dezelfde materies kunnen blijven behandelen ».

In de tweede prejudiciële vraag wordt het Hof verzocht zich uit te spreken over de bestaanbaarheid, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, van de in het geding zijnde bepalingen, in zoverre zij een rechter, in het gerechtelijk arrondissement Eupen, een functionele mobiliteit opleggen door een benoeming in subsidiaire orde in de andere rechtbanken van het gerechtelijk arrondissement, terwijl alle andere gevallen van door de wetgever geregelde functionele mobiliteit de instemming van de desbetreffende magistraat zouden vereisen.

In de derde prejudiciële vraag wordt het Hof verzocht zich uit te spreken over de bestaanbaarheid, met de artikelen 10 en 11, in samenhang gelezen met artikel 151, van de Grondwet, van de in het geding zijnde bepalingen « doordat de verzoekende partij, zonder zich vooraf kandidaat te hebben gesteld en zonder dat de Hoge Raad voor de Justitie zijn grondwettelijke rol kon vervullen, in een post kan worden benoemd, waarbij alle andere rechters die van functie veranderen, zich hiervoor kandidaat hebben moeten stellen en de met toepassing van de Grondwet ten uitvoer gelegde procedure hebben moeten volgen ».

B.3. De verzoekende partij voor de verwijzende rechter, die benoemd was tot rechter in de Arbeidsrechtbanken te Verviers en te Eupen en blijk heeft gegeven van de kennis van de Duitse taal, vordert de gehele of gedeeltelijke vernietiging van het koninklijk besluit waarbij zij in hoofdorde is benoemd tot rechter in de Arbeidsrechtbank te Eupen en in subsidiaire orde tot rechter in de Rechtbank van eerste aanleg te Eupen en tot rechter in de Rechtbank van Koophandel te Eupen.

Het voor de verwijzende rechter bestreden koninklijk besluit is genomen met toepassing van artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013.

B.4.1. De Ministerraad voert allereerst de niet-ontvankelijkheid aan van de memories van de verzoekende partij voor de verwijzende rechter in zoverre die in het Duits zijn neergelegd, terwijl het Hof bij beschikking heeft beslist dat de onderzoekstaal van de onderhavige zaak het Frans is.

B.4.2. Luidens artikel 62, tweede lid, 6°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof gebruiken de personen die doen blijken van een belang in hun akten en verklaringen, de taal die zij verkiezen behalve indien zij onderworpen zijn aan de wetgeving op het gebruik van de talen in bestuurszaken, in welk geval zij de taal gebruiken die hun is opgelegd bij de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966.

B.4.3. Gelet op hetgeen voorafgaat, vermocht de verzoekende partij voor de verwijzende rechter haar memories in het Duits te stellen.

B.5.1. De Ministerraad is vervolgens van mening dat de tweede en de derde prejudiciële vraag geen antwoord behoeven in zoverre zij de artikelen 100/1 en 100/2 van het Gerechtelijk Wetboek beogen, daar het voor de verwijzende rechter bestreden koninklijk besluit alleen steunt op artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013.

In haar memorie heeft de verzoekende partij voor de verwijzende rechter eveneens gepreciseerd dat de grond van de verschillen in behandeling die zij bekritiseert, uitsluitend is gelegen in artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013.

B.5.2. Het staat in de regel aan het rechtscollege dat een prejudiciële vraag aan het Hof stelt, om te oordelen of het antwoord op die vraag nuttig is voor het oplossen van het geschil dat het moet beslechten.

Alleen indien dat klaarblijkelijk niet het geval is, kan het Hof beslissen dat de vraag geen antwoord behoeft.

B.5.3. Artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013 betreft de benoeming, in de rechtbanken van het nieuwe arrondissement Eupen, van magistraten die reeds zijn benoemd, respectievelijk, in de Rechtbank van eerste aanleg te Eupen (eerste zin) of in de Rechtbank van Koophandel of de Arbeidsrechtbank van Eupen-Verviers en die voldoen aan de voorwaarden inzake de kennis van de Duitse taal (tweede zin). Die bepaling, die deel uitmaakt van hoofdstuk 14 (« Overgangsmaatregelen ») van de wet van 1 december 2013, voorziet in een overgangsregeling voor de reeds benoemde magistraten.

Artikel 100/1 van het Gerechtelijk Wetboek heeft betrekking op de benoemingen van nieuwe rechters in het gerechtelijk arrondissement Eupen vanaf de inwerkingtreding van de wet van 1 december 2013, namelijk op 1 april 2014.

Artikel 100/2 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat in het gerechtelijk arrondissement Eupen, één enkele voorzitter wordt aangewezen voor de Rechtbank van eerste aanleg, de Arbeidsrechtbank en de Rechtbank van Koophandel.

De artikelen 100/1 en 100/2 maken deel uit van afdeling X (« Gelijkijdige benoemingen in verscheidene gerechten ») van hoofdstuk II van titel I van boek I van het Gerechtelijk Wetboek.

B.5.4. Zoals de Ministerraad en de verzoekende partij voor de verwijzende rechter hebben onderstreept, betreft het voor de verwijzende rechter hangende geschil de toepassing van de overgangsregeling waarin artikel 147, derde lid, van de wet van 1 december 2013 voorziet.

Daar de artikelen 100/1 en 100/2 van het Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing kunnen zijn op de situatie van de verzoekende partij voor de verwijzende rechter, zijn de prejudiciële vragen kennelijk niet nuttig om het geschil op te lossen in zoverre zij die bepalingen beogen.

B.5.5. De tweede en de derde prejudiciële vraag behoeven bijgevolg geen antwoord in zoverre zij de artikelen 100/1 en 100/2 van het Gerechtelijk Wetboek beogen.

B.6.1. Uit het geschil voor de verwijzende rechter blijkt overigens dat alleen het mechanisme van de benoeming in subsidiaire orde in het geding is, mechanisme waarmee een rechter die benoemd was in de Arbeidsrechtbanken te Verviers en te Eupen en die voldoet aan de voorwaarde inzake de kennis van de Duitse taal, in subsidiaire orde wordt benoemd in de nieuwe Rechtbank van Koophandel te Eupen en in de Rechtbank van eerste aanleg te Eupen.

B.6.2. Het Hof beperkt zijn onderzoek derhalve tot artikel 147, derde lid, tweede zin, van de wet van 1 december 2013.

B.7. In de drie prejudiciële vragen wordt bijgevolg verzocht de situatie van de rechters op wie de in het geding zijnde bepaling betrekking heeft, bepaling die voorziet in een overgangsmechanisme van mobiliteit door een benoeming in subsidiaire orde waarbij een rechter die benoemd was in de Arbeidsrechtbanken te Verviers en te Eupen en die voldeed aan de voorwaarden inzake de kennis van de Duitse taal, zonder zijn toestemming en zonder zich kandidaat te hebben gesteld, in subsidiaire orde wordt benoemd in de nieuwe Rechtbank van Koophandel te Eupen en in de Rechtbank van eerste aanleg te Eupen, te vergelijken met :

- enerzijds, de situatie van de magistraten die zijn benoemd overeenkomstig artikel 147, eerste en tweede lid, van de wet van 1 december 2013, die dezelfde materies kunnen blijven behandelen, met inachtneming van het beginsel van de onafzetbaarheid van de rechter, gewaarborgd bij artikel 152 van de Grondwet (eerste prejudiciële vraag);

- anderzijds, de situatie van de magistraten op wie andere mechanismen van functionele mobiliteit betrekking hebben en die vooraf hun instemming moeten geven (tweede prejudiciële vraag);

- en, ten slotte, de situatie van de andere rechters die van ambt veranderen, zich kandidaat hebben moeten stellen en de procedure hebben moeten volgen die wordt uitgevoerd met toepassing van artikel 151 van de Grondwet, waarbij met name wordt verondersteld dat de Hoge Raad voor de Justitie optreedt (derde prejudiciële vraag).

Het Hof onderzoekt de drie prejudiciële vragen samen.

B.8.1. In haar memorie voert de verzoekende partij voor de verwijzende rechter eveneens het bestaan aan van een onverantwoord verschil in behandeling tussen, enerzijds, de magistraten die benoemd waren in de Arbeidsrechtbanken of de Rechtbanken van Koophandel te Verviers en te Eupen en die voldoen aan de voorwaarden inzake de kennis van de Duitse taal, die, krachtens de in het geding zijnde bepaling, het voorwerp moeten uitmaken van een nieuwe benoeming in het ambt dat zij reeds uitoefenden en, anderzijds, de magistraten benoemd in de Rechtbank van eerste aanleg te Eupen, die uitsluitend in subsidiaire orde worden benoemd in de Rechtbank van Koophandel en in de Arbeidsrechtbank te Eupen.

B.8.2. Een tussenkommende partij voor het Hof vermag de inhoud van een prejudiciële vraag niet te wijzigen. Het Hof beperkt zijn toetsing tot de verschillen in behandeling die in de prejudiciële vragen zijn vermeld.

Ten gronde

B.9.1 De wet van 1 december 2013 heeft tot doel de rechterlijke organisatie te hertekenen om een beter bestuur en een grotere efficiëntie te bekomen, de achterstand weg te werken, sneller recht te spreken en kwaliteitsvolle rechtspraak en betere dienstverlening te verzekeren (*Parl. St.*, Kamer, 2012-2013, DOC 53-2858/001, pp. 6-7).

Om die doelstellingen te bereiken, voert de wet in de eerste plaats een schaalvergroting door en worden twaalf arrondissementen gecreëerd door middel van een fusie van de voorheen bestaande 27 arrondissementen. De nieuwe arrondissementen vallen samen met de provincies, met uitzondering van een afzonderlijk arrondissement voor Brussel en voor Eupen. Die schaalvergroting moet volgens de wetgever de kans bieden om middelen en beleidsbevoegdheden over te hevelen vanuit het centrale niveau en moet mee een einde maken aan de versnippering van mensen en middelen (*ibid.*, p. 7). In de tweede plaats worden de bestaande mogelijkheden van horizontale mobiliteit van magistraten en gerechtspersoneel verder uitgebouwd. De schaalvergroting en de uitbouw van horizontale mobiliteit zouden moeten toelaten dat magistraten en gerechtspersoneel beter kunnen worden ingezet naar gelang van de werklust en van hun specialisatie (*ibid.*, pp. 7-8).

B.9.2. De hervorming die is doorgevoerd met de wet van 1 december 2013 steunt op twee krachtlijnen die bestaan in, enerzijds, de vermindering van het aantal gerechtelijke arrondissementen van 27 naar 12, door een fusie van bestaande arrondissementen en, anderzijds, de verhoogde mobiliteit van de magistraten, die onlosmakelijk met die schaalvergroting is verbonden.

B.10.1.1. Met betrekking tot de territoriale bevoegdheid van de hoven en rechtbanken heeft de wetgever, hoewel de wet van 1 december 2013 in beginsel de nieuwe arrondissementen doet samenvallen met de provincies, het evenwel nodig geacht een aangepaste regeling in te voeren voor het gerechtelijk arrondissement Eupen en ervoor gekozen een afzonderlijk arrondissement met een eigen structuur te behouden :

« Dit wetsontwerp creëert 12 arrondissementen door middel van een fusie van de bestaande 27 arrondissementen. De nieuwe arrondissementen zullen samenvallen met de provincies, aangevuld met een apart arrondissement voor Brussel en Eupen, teneinde rekening te houden met onze staatsstructuur. Daardoor blijven ook Leuven en Nijvel apart. Nijvel zal hernoemd worden tot Waals-Brabant » (*ibid.*, p. 9).

In de memorie van toelichting van het ontwerp dat de wet van 1 december 2013 is geworden, wordt gewag gemaakt van de specifieke situatie van het gerechtelijk arrondissement Eupen :

« Gelet op de specifieke positie van de Duitstalige gemeenschap krijgt het arrondissement Eupen een eigen structuur. Eupen deelde tot voor kort de arbeidsrechtbank en rechtbank van koophandel met Verviers. Verviers zal opgenomen worden in het groter arrondissement Luik. Eupen blijft een apart arrondissement. De arbeidsrechtbank en rechtbank van koophandel van Eupen mee te laten opnemen in het grote kader van het ressort Luik zou onvoldoende flexibiliteit bieden aan de Duitstaligen in deze rechtbanken. Daarom kwam er vanuit de Duitstalige gemeenschap de vraag om de Duitstalige rechtbanken in een aparte eenheidsstructuur te organiseren. De rechtbanken, parket en auditoraat gescheiden houden zou nefast zijn voor de organisatie omwille van het zeer kleine kader.

Er zal dus een samenwerking gecreëerd worden onder rechtbanken in Eupen met één korpschef en hoofdgriffier en hoofdsecretaris in respectieve rechtbanken, parket en auditoraat. De voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg zal tevens de functies opnemen van voorzitter van de andere rechtbanken. Hetzelfde gebeurt voor de procureur voor het parket en auditoraat. Magistraten en leden van het gerechtspersoneel zullen tegelijkertijd benoemd worden in alle rechtbanken van het arrondissement » (*ibid.*, pp. 10-11).

Het verslag vermeldt eveneens :

« Het arrondissement Eupen krijgt een eigen structuur met één voorzitter, één kader en één hoofdgriffier voor alle rechtbanken. De rechters en het gerechtspersoneel worden tegelijk in de rechtbanken van eerste aanleg, van koophandel en de arbeidsrechtbank benoemd » (*Parl. St.*, Kamer, 2012-2013, DOC 53-2858/007, p. 7);

« Het gerechtelijk Eupen heeft specifieke kenmerken waardoor het niet zinvol met andere arrondissementen kan worden vergeleken. De rechtscolleges van dat arrondissement zijn namelijk tweetalig » (*ibid.*, p. 34).

B.10.1.2. In de commentaar bij de artikelen 33 en 34 van het wetsontwerp dat de wet van 1 december 2013 is geworden, wordt eveneens uiteengezet :

« Het is de wens van de Duitstalige gemeenschap om een eigen structuur te hebben, met eigen rechtbanken zonder fusie met de andere rechtbanken uit de provincie Luik. Omwille van de beperkte omvang van het arrondissement Eupen leidt dit tot een rechtbank van telkens één of twee magistraten in de rechtbank van koophandel en arbeidsrechtbank en 6 magistraten voor de rechtbank van eerste aanleg. Dit maakt de rechtbank uitermate kwetsbaar in geval van een afwezigheid. Daarom wordt voor Eupen gekozen voor een semi-eenheid[s]structuur. Magistraten en gerechtspersoneel zullen in alle rechtbanken benoemd worden. De rechtbanken zullen onder leiding staan van één korpschef » (*Parl. St.*, Kamer, 2012-2013, DOC 53-2858/001, p. 33).

Het verslag vermeldt eveneens :

« *De minister* onderstreept dat het ontworpen artikel 33 ertoe strekt in het Gerechtelijk Wetboek een artikel 100/1 in te voegen om tegemoet te komen aan de wens van de Duitstalige Gemeenschap over een eigen structuur te beschikken, met eigen rechtbanken zonder fusie met de andere rechtbanken uit de provincie Luik.

Gelet op de omvang van het arrondissement Eupen en op het beperkte aantal magistraten dat respectievelijk zitting heeft in de rechtbank van koophandel, de arbeidsrechtbank en de rechtbank van eerste aanleg, staat de ontworpen bepaling een semi-eenheidsstructuur voor : de in één van de rechtbanken benoemde magistraten en gerechtspersoneelsleden zullen in subsidiaire orde ook worden benoemd in de andere rechtbanken.

[...] plaatst vraagtekens bij de werkbaarheid van de in de ontworpen bepaling gekozen oplossing, die alle in Eupen benoemde magistraten zal verplichten niet alleen het Duits machtig te zijn, maar ook nog eens polyvalent te zijn.

De minister herhaalt dat die keuze is gemaakt wegens de omvang van het arrondissement » (*Parl. St.*, Kamer, 2012-2013, DOC 53-2858/007, p. 86).

B.10.1.3. De commentaar bij het artikel van het ontwerp dat artikel 147 van de wet van 1 december 2013 is geworden, vermeldt :

« Gelet op de aparte regeling voor Eupen, worden de magistraten van Eupen en de Duitstalige magistraten van de vroegere rechtbank Eupen-Verviers benoemd in alle rechtbanken van Eupen.

Hiermee volgt de wetgever hetzelfde principe als bij de andere herbenoemingen. De magistraat wordt herbenoemd in functie van de nieuwe structuur die de wetgever vastlegt. Die structuur is een structuur van drie rechtbanken met één korpschef en benoemingen van de Eupense magistraten in deze drie rechtbanken » (*Parl. St.*, Kamer, 2012-2013, DOC 53-2858/001, p. 54).

B.10.2. Uit de hiervoor aangehaalde parlementaire voorbereiding blijkt dat de in de kantons Eupen en Sankt Vith gelegen rechtbanken op uitdrukkelijk verzoek van de Duitstalige Gemeenschap apart zijn gebleven om een afzonderlijk gerechtelijk arrondissement te vormen met een « semi-eenheidsstructuur », teneinde rekening te houden met de taalspecificiteiten en de beperkte omvang van het arrondissement Eupen.

B.10.3.1. Krachtens punt 9 van artikel 4 van het bijvoegsel « Gebiedsomschrijving en zetel van hoven en rechtbanken » van het Gerechtelijk Wetboek, zoals vervangen bij artikel 108 van de wet van 1 december 2013 :

« [vormen de] kantons Eupen en Sankt Vith [...] een gerechtelijk arrondissement.

De rechtbank van eerste aanleg, de arbeidsrechtbank en de rechtbank van koophandel, met zetel te Eupen hebben rechtsmacht over het arrondissement Eupen ».

Binnen het rechtsgebied van het Hof van Beroep te Luik blijft het arrondissement Eupen bijgevolg een apart arrondissement, met een Rechtbank van eerste aanleg, een Arbeidsrechtbank en een Rechtbank van Koophandel (artikel 108 van de wet van 1 december 2013), waarvoor één enkele voorzitter wordt aangewezen (artikel 100/2 van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij artikel 34 van de wet van 1 december 2013).

B.10.3.2. Er is voorzien in een specifiek mechanisme voor de benoeming van de rechters in het arrondissement Eupen, waarbij een benoeming in hoofdorde in een van de rechtbanken wordt gekoppeld aan een benoeming in subsidiaire orde in de twee andere rechtbanken van het arrondissement (artikel 100/1 van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij artikel 33 van

de wet van 1 december 2013). Dat mechanisme van benoeming in subsidiaire orde is geïnspireerd op datgene dat bestaat voor de rechters van de andere gerechtelijke arrondissementen (artikel 100 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals vervangen bij artikel 32 van de wet van 1 december 2013 en gewijzigd bij artikel 104 van de wet van 8 mei 2014).

Daarnaast wordt ook een mechanisme van geografische mobiliteit ingevoerd, waardoor de rechters in de rechtbank van eerste aanleg, in de rechtbank van koophandel en in de arbeidsrechtbank, binnen het rechtsgebied van het Hof van Beroep te Luik, respectievelijk opdracht kan worden gegeven, met hun instemming en met inachtneming van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, in de Rechtbank van eerste aanleg, de Rechtbank van Koophandel of de Arbeidsrechtbank te Eupen, of omgekeerd, waardoor de rechters in de Rechtbank van eerste aanleg, de Rechtbank van Koophandel of de Arbeidsrechtbank te Eupen respectievelijk opdracht kan worden gegeven in een rechtbank van eerste aanleg, rechtbank van koophandel of arbeidsrechtbank van het rechtsgebied (artikel 98, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij artikel 28 van de wet van 1 december 2013).

B.11.1. Het gerechtelijk arrondissement Eupen is opgericht bij de wet van 23 september 1985 « betreffende het gebruik van het Duits in gerechtszaken en betreffende de rechterlijke organisatie » (hierna : de wet van 23 september 1985), die dat arrondissement heeft voorzien van een rechtbank van eerste aanleg, een arbeidsrechtbank en een rechtbank van koophandel.

De oprichting van dat arrondissement gebeurde « op eenparig verzoek van onze Duitstalige landgenoten » (*Parl. St.*, Kamer, 1984-1985, nr. 1136/1, p. 2).

B.11.2. Vóór de inwerkingtreding van de hervorming bij de wet van 1 december 2013 beschikte de Rechtbank van eerste aanleg te Eupen over een eigen personeelsformatie (zie tabel III « Rechtbanken van eerste aanleg » bijgevoegd bij de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting, zoals gewijzigd bij artikel 37 van de wet van 23 september 1985), waarbij de rechters en de voorzitter blijk moesten geven van de kennis van de Duitse taal, overeenkomstig artikel 45*bis*, § 1, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, vóór de wijziging ervan bij de wet van 1 december 2013.

De Arbeidsrechtbanken te Verviers en te Eupen beschikten daarentegen over een unieke personeelsformatie, net als de Rechtbanken van Koophandel te Verviers en te Eupen. Die regeling is geïnspireerd op die welke « van toepassing is in bepaalde arrondissementen met een gering bevolkingscijfer »: « de magistraten die het bewijs hebben geleverd van de grondige kennis van het Duits houden zitting in de arbeidsrechtbanken en de rechtbanken van koophandel, zowel te Verviers als te Eupen » (*ibid.*).

De personeelsformatie van de Arbeidsrechtbanken te Verviers en te Eupen telde drie rechters en een voorzitter (zie de tabel « Arbeidsrechtbanken » in artikel 1 van de wet van 7 juli 1969 tot vaststelling van de personeelsformatie van de arbeidshoven en -rechtbanken, zoals gewijzigd bij artikel 39 van de wet van 23 september 1985). Overeenkomstig artikel 45bis, § 2, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, vóór de wijziging ervan bij de wet van 1 december 2013, moest een rechter, onder de magistraten van de Arbeidsrechtbanken te Eupen en te Verviers, met name blijk geven van de kennis van de Duitse taal.

B.11.3. Sinds de inwerkingtreding van de hervorming bij de wet van 1 december 2013 zijn de Arbeidsrechtbanken te Verviers en te Eupen opgeheven en vervangen, enerzijds, door de Arbeidsrechtbank te Luik, afdeling Verviers, en, anderzijds, door de Arbeidsrechtbank te Eupen.

Uit de tabel « Arbeidsrechtbanken » in artikel 1 van de wet van 7 juli 1969 tot vaststelling van de personeelsformatie van de arbeidshoven en -rechtbanken, zoals vervangen bij artikel 111 van de wet van 1 december 2013, zelf vervangen bij artikel 55 van de wet van 6 januari 2014, blijkt dat de personeelsformatie van de nieuwe Arbeidsrechtbank te Eupen een enkele rechter telt, net als de personeelsformatie van de nieuwe Rechtbank van Koophandel te Eupen (tabel in artikel 1 van de wet van 15 juli 1970 tot vaststelling van de personeelsformatie van de rechtbank van koophandel en tot wijziging van de wet van 10 oktober 1967 houdende het Gerechtelijk Wetboek, zoals vervangen bij artikel 112 van de wet van 1 december 2013, zelf vervangen bij artikel 56 van de wet van 6 januari 2014). De personeelsformatie van de Rechtbank van eerste aanleg te Eupen telt zes rechters (tabel III « Rechtbanken van eerste aanleg » bijgevoegd bij de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting, zoals vervangen bij artikel 109 van de wet van 1 december 2013, zelf vervangen bij artikel 54 van de wet van 6 januari 2014).

B.12.1. Artikel 151 van de Grondwet bepaalt :

« § 1. De rechters zijn onafhankelijk in de uitoefening van hun rechtsprekende bevoegdheden. [...]

[...]

§ 2. Er bestaat voor geheel België een Hoge Raad voor de Justitie. Bij de uitoefening van zijn bevoegdheden respecteert hij de onafhankelijkheid bedoeld in § 1.

De Hoge Raad voor de Justitie bestaat uit een Nederlandstalig en uit een Franstalig college. Elk college telt evenveel leden en is paritair samengesteld enerzijds uit rechters en ambtenaren van het openbaar ministerie die rechtstreeks verkozen worden door hun gelijken onder de voorwaarden en op de wijze bij de wet bepaald, en anderzijds uit andere leden benoemd door de Senaat met een meerderheid van twee derden van de uitgebrachte stemmen onder de voorwaarden bij de wet bepaald.

Binnen elk college is er een benoemings- en aanwijzingscommissie en een advies- en onderzoekscommissie, die elk paritair zijn samengesteld overeenkomstig de bepaling van het vorige lid.

De wet bepaalt nader de samenstelling van de Hoge Raad voor de Justitie, zijn colleges en hun commissies evenals de voorwaarden waaronder en de wijze waarop zij hun bevoegdheden uitoefenen.

§ 3. De Hoge Raad voor de Justitie oefent zijn bevoegdheden uit in volgende materies :

1° de voordracht van de kandidaten voor een benoeming tot rechter, zoals bedoeld in § 4, eerste lid, of tot ambtenaar van het openbaar ministerie;

[...]

§ 4. De vrederechters, de rechters in de rechtbanken, de raadsheren in de hoven en in het Hof van Cassatie worden door de Koning benoemd onder de voorwaarden en op de wijze bepaald bij de wet.

Deze benoeming geschiedt op gemotiveerde voordracht van de bevoegde benoemings- en aanwijzingscommissie, bij een tweederde meerderheid overeenkomstig de modaliteiten bij de wet bepaald en na afweging van de bekwaamheid en geschiktheid. Deze voordracht kan enkel worden geweigerd op de wijze bij de wet bepaald en mits motivering.

[...] ».

B.12.2. Artikel 152 van de Grondwet bepaalt :

« De rechters worden voor het leven benoemd. Zij worden in ruste gesteld op de bij de wet bepaalde leeftijd en genieten het bij de wet bepaalde pensioen.

Geen rechter kan uit zijn ambt worden ontzet of worden geschorst dan door een vonnis.

De overplaatsing van een rechter kan niet geschieden dan door een nieuwe benoeming en met zijn toestemming ».

B.13. Het verbod van overplaatsing van een rechter zonder diens toestemming, waarin artikel 152, derde lid, van de Grondwet, voorziet, strekt ertoe, samen met de andere bepalingen van hetzelfde artikel, de onafhankelijkheid van de rechter te beschermen tegenover de andere staatsmachten; een rechter, die in een bepaald rechtscollege is benoemd, moet niet vrezen naar een ander rechtscollege te worden overgeplaatst wegens de manier waarop hij recht spreekt of om welke andere reden ook.

Die grondwetsbepaling kan echter niet worden opgevat, zoals de Raad van State ook opmerkte in zijn advies bij het voorontwerp van wet dat tot de in het geding zijnde bepaling heeft geleid (*Parl. St.*, Kamer, 2012-2013, DOC 53-2858/001, pp. 105-106), als een hindernis, voor de wetgever, om hervormingen door te voeren die een betere rechtsbedeling beogen : de doelstellingen van de bestreden wet zijn immers, volgens de voormelde parlementaire voorbereiding, een beter beheer en een grotere efficiëntie van het gerechtelijk apparaat, het wegwerken van de achterstand en een snellere rechtsbedeling alsook, ten slotte, het bevorderen van een kwaliteitsvolle rechtspraak en een betere dienstverlening, met niettemin het behoud van een voldoende nabijheid tot de burger; tot de maatregelen die ertoe strekken die doelstellingen te bereiken, behoort onder meer een grotere mobiliteit van de magistraten.

Het Comité van Ministers van de Raad van Europa beveelt overigens, bij wijze van matiging van het beginsel van onafzetbaarheid van een rechter, aan dat, « een rechter geen nieuwe aanstelling zou mogen krijgen of geen andere gerechtelijke ambten zou mogen toegewezen krijgen zonder erin te hebben toegestemd, behalve in geval van tuchtsancties of een hervorming van de organisatie van het gerechtelijk systeem » (Aanbeveling CM/Rec (2010)12 aan de lidstaten over de rechters : onafhankelijkheid, efficiëntie en verantwoordelijkheden, overweging 52).

B.14.1. De in het geding zijnde maatregel voorziet, bij wijze van overgang, in een mechanisme van benoeming in subsidiaire orde dat geïnspireerd is op dat waarin artikel 100/1 van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij artikel 33 van de wet van 1 december 2013, voorziet voor de rechters van het arrondissement Eupen benoemd vanaf de inwerkingtreding van de wet van 1 december 2013.

Dat mechanisme van benoeming in subsidiaire orde kan niet worden beschouwd als een « overplaatsing » in de zin van artikel 152 van de Grondwet, maar wel als een maatregel van rechterlijke inrichting die zorgt voor een verhoogde mobiliteit van de rechters die wordt beoogd door de hervorming bij de wet van 1 december 2013, in het licht van de wens van de Duitstalige Gemeenschap, waaraan de wetgever is tegemoetgekomen, om voor Eupen een apart gerechtelijk arrondissement met een eigen structuur te behouden.

B.14.2. Zoals is uiteengezet in de in B.10.1 aangehaalde parlementaire voorbereiding, vertoont het arrondissement Eupen specifieke kenmerken die het onderscheiden van de andere arrondissementen en die verantwoordt dat de rechters die hun ambt in dat arrondissement uitoefenen, aan regels worden onderworpen die daaraan zijn aangepast.

Hoewel dat mechanisme van benoeming in subsidiaire orde leidt tot de invoering van een zogeheten « functionele » mobiliteit, tussen de drie rechtbanken van het gerechtelijk arrondissement Eupen, in tegenstelling tot een zogeheten « geografische » mobiliteit, geregeld voor de andere rechters van de andere arrondissementen, vloeit die functionele mobiliteit voort uit het behoud van een apart gerechtelijk arrondissement, met een eigen structuur, hetgeen, zoals is vermeld in de in B.10.1 aangehaalde parlementaire voorbereiding, overeenstemt met de wil van de Duitstalige Gemeenschap.

Het behoud van drie rechtbanken die bevoegd zijn voor verschillende materies in een apart gerechtelijk arrondissement, met een beperkte geografische omvang en een beperkte personeelsformatie van magistraten, waarin taalvereisten gelden die niet in de andere arrondissementen van toepassing zijn, verantwoordt dat specifieke regels inzake mobiliteit worden ingevoerd voor de in dat arrondissement benoemde magistraten.

B.14.3. Die regeling heeft bovendien geen onevenredige gevolgen, aangezien de betrokken magistraat alleen wordt benoemd in de personeelsformatie van het rechtscollege

waarin hij in hoofdorde is benoemd en niet in de personeelsformatie van het rechtcollege waarin hij in subsidiaire orde is benoemd. Die rechter heeft bijgevolg alleen daadwerkelijk zitting in de rechtscollages waarin hij in subsidiaire orde is benoemd, indien de behoeften van de dienst dat vereisen en indien de korpschef daartoe beslist.

B.15. Hoewel het verschil tussen de mobiliteitsregeling in het arrondissement Eupen en die in de andere arrondissementen in beginsel verantwoord is door de specifieke kenmerken van dat arrondissement en evenredig is voor de benoemingen vanaf de inwerkingtreding van de wet van 1 december 2013, waarvoor de betrokken rechters zich kandidaat hebben moeten stellen, met kennis van de regeling inzake de benoeming in subsidiaire orde die op hen van toepassing is, dient evenwel te worden nagegaan of dat ook geldt voor de magistraten die zijn benoemd vóór de inwerkingtreding van de wet van 1 december 2013, op wie de in het geding zijnde bepaling van toepassing is.

B.16.1. In vergelijking met de andere mobiliteitsmaatregelen waarin de wet van 1 december 2013 voorziet, vertoont de bij de in het geding zijnde bepaling ingevoerde regeling verschillende bijzonderheden: het betreft een regeling van functionele mobiliteit waartoe wordt verplicht door een benoeming in hoofdorde in een rechtbank gekoppeld aan een benoeming in subsidiaire orde in de twee andere rechtbanken van het gerechtelijk arrondissement Eupen; die regeling van functionele mobiliteit is bovendien een overgangsregeling die van toepassing is op rechters die reeds zijn benoemd in, respectievelijk, de Arbeidsrechtbank of de Rechtbank van Koophandel te Verviers en te Eupen; uit de formulering van de in het geding zijnde bepaling blijkt dat, in tegenstelling tot wat artikel 147, eerste en tweede lid, van de wet van 1 december 2013 (benoeming « van rechtswege ») voorziet, die overgangsregeling een nieuwe benoeming in hoofdorde in het bestaande ambt oplegt, alsook een benoeming in subsidiaire orde in de twee andere rechtbanken van het arrondissement; ten slotte is die nieuwe benoeming van toepassing in een territoriaal ongewijzigd gerechtelijk arrondissement.

Hoewel de tekst van de in het geding zijnde bepaling dat niet uitdrukkelijk voorschrijft, in tegenstelling tot artikel 147, eerste en tweede lid, van de wet van 1 december 2013, dient die nieuwe benoeming zo te worden begrepen dat zij plaatsheeft « zonder toepassing van artikel 287*sexies* van het Gerechtelijk Wetboek en zonder nieuwe eedaflegging ».

B.16.2. Te dezen wordt de ontstentenis van de toestemming van de betrokken rechter gecumuleerd met een nieuwe benoeming in hoofdorde in het ambt dat de rechter reeds uitoefent in de arbeidsrechtbank of in de rechtbank van koophandel, samen met een benoeming in subsidiaire orde in twee nieuwe ambten, respectievelijk dat van rechter in de rechtbank van eerste aanleg en dat van rechter in de arbeidsrechtbank of in de rechtbank van koophandel.

De in het geding zijnde maatregel onderwerpt de benoemde rechters van de Arbeidsrechtbank of van de Rechtbank van Koophandel te Verviers en te Eupen onmiddellijk aan dezelfde regeling als die waarin artikel 100/1 van het Gerechtelijk Wetboek voorziet, die vanaf de inwerkingtreding van de wet van 1 december 2013 geldt voor de rechters die nieuw worden benoemd in de rechtbanken van het arrondissement Eupen.

B.16.3. Indien de wetgever een beleidswijziging noodzakelijk acht, vermag hij te oordelen dat die onmiddellijk ingaat en is hij in beginsel niet ertoe gehouden in een overgangsregeling te voorzien. De artikelen 10 en 11 van de Grondwet zijn slechts geschonden indien de ontstentenis van een overgangsmaatregel tot een verschil in behandeling leidt waarvoor geen redelijke verantwoording bestaat of indien aan het vertrouwensbeginsel op buitensporige wijze afbreuk wordt gedaan.

B.16.4. Door een nieuwe benoeming in hoofdorde in het bestaande ambt op te leggen, gekoppeld aan een benoeming in subsidiaire orde in de Rechtbank van eerste aanleg en, respectievelijk, in de Arbeidsrechtbank of de Rechtbank van Koophandel te Eupen, ontzegt de overgangsregeling waarin de in het geding zijnde bepaling voorziet, niet alleen de betrokken rechter een benoemingsprocedure die voldoet aan de bij artikel 151 van de Grondwet geboden waarborgen, maar verplicht zij die rechter bovendien opnieuw in hoofdorde te worden benoemd in een ambt dat hij reeds uitoefende en in subsidiaire orde te worden benoemd in ambten waarvoor hij zich geenszins kandidaat heeft gesteld.

Door een mechanisme van benoeming in subsidiaire orde onmiddellijk toe te passen op de benoemde rechters van de Arbeidsrechtbank of de Rechtbank van Koophandel te Verviers en te Eupen, legt de in het geding zijnde maatregel een regeling van functionele mobiliteit op aan rechters die, gedurende jaren, een zeer specifiek contentieux hebben behandeld waarin zij

een deskundigheid hebben ontwikkeld en die op rechtmatige wijze mogelijk niet hebben overwogen in andere materies recht te moeten spreken.

Die maatregel blijkt overigens niet onontbeerlijk om de continuïteit van de rechtsbedeling te verzekeren, aangezien, zoals in B.10.3.2 is vermeld, er een mobiliteitsmechanisme bestaat dat het de rechters van het rechtsgebied van het Hof van Beroep te Luik, met hun instemming en met naleving van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, mogelijk maakt opdracht te krijgen in de rechtbanken van het arrondissement Eupen (artikel 98, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij artikel 28 van de wet van 31 december 2013).

B.17. De prejudiciële vragen dienen bevestigend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 147, derde lid, tweede zin, van de wet van 1 december 2013 « tot hervorming van de gerechtelijke arrondissementen en tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met het oog op een grotere mobiliteit van de leden van de rechterlijke orde » schendt de artikelen 10 en 11, in samenhang gelezen met de artikelen 151 en 152, van de Grondwet, in zoverre het de in de Rechtbank van Koophandel of de Arbeidsrechtbank van Eupen-Verviers benoemde magistraten die voldoen aan de voorwaarden inzake de kennis van de Duitse taal, ertoe verplicht in subsidiaire orde te worden benoemd in de Rechtbank van eerste aanleg en, naar gelang van het geval, in de Arbeidsrechtbank of de Rechtbank van Koophandel.

Aldus gewezen in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 12 oktober 2017.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschaut

J. Spreutels